

Parshat Vajakhel – Parah - 5785 – (nr. 205)

Samenvatting van de parsha

1e en 2e Aliyot: De Parsha begint met de Mitsva van Sjabbat en de straf voor wie haar overtreedt. Merk op dat Pasoek 35:3 het klassieke bewijs is van de mondelinge wet. Degenen die de mondelinge wet ontkennen (de Tsidokim), moeten de letterlijke vertaling van dit vers uitleggen om het hebben van brandende vlammen op Sjabbat te verbieden. Dit zou het gebruik van licht, hitte en zelfs Sjabbat-kaarsen verbieden! Het is de mondelinge wet die ons leert dat het verbod van G-d gericht was op het aansteken van vuur, niet op het hebben van vuur. Moshe vroeg de Bné Jisrael om talenten te brengen en materialen te doneren voor de bouw van de Misjkan [Tabernakel]. De Bné Jisrael reageerden met ongebreideld enthousiasme.

3e, 4e en 5e Aliyot Wijze Talenten en materialen werden gedoneerd en Betsallel en Oholiav werden aangesteld als hoofdarchitecten en kunstenaars. De respons op Moshe's oproep was zo groot dat Moshe de mensen moest opdragen hun donaties stop te zetten! (Kijk, er gebeuren wonderen!) De buitenste bedekkingen van de Misjkan en de binnenste wandtapijten zijn gedetailleerd. De balken van de Misjkan, de Aron Hakodesj en de Sjoelchan (Tafel) worden beschreven.

6e en 7e Aliyot De Menora en het binnenste Gouden Altaar worden beschreven. Het buitenste hellende altaar, de wastafel (Kiyor) en de omringende ruimte van de Misjkan worden gedetailleerd beschreven.

Samenvatting van de Haftara – Parah (Jechezkeel 36)

De speciale *haftara* van deze week vermeldt de "zuiverende wateren" die G-d over ons zal sprenkelen met de komst van Mashiach. Dit volgt het thema van de extra Tora-lezing van deze week — de zuiverende kwaliteiten van de "Rode Vaars." (Parah Adoema)

De profeet Jechezkeel brengt G-d's boodschap over: De Israëlieten hebben het Heilige Land verontreinigd met hun afgodendienst en immorele gewoonten. Als gevolg daarvan zullen ze in ballingschap gestuurd worden. "En zij kwamen bij de volkeren waar zij vandaan kwamen, en zij ontheiligden Mijn Heilige Naam, zoals over hen gezegd werd: 'Dit zijn de mensen van G-d, en zij zijn uit Zijn land gekomen.'" Dus G-d zal hen uit hun ballingschap halen — maar niet op grond van de verdiensten van de Israëlieten: "Niet omwille van u, doe Ik dit, o huis van Israël, maar omwille van Mijn Heilige Naam, die u onder de volkeren ontheiligt hebt."

G-d zal de Israëlieten terugbrengen naar het Heilige Land en hen zuiveren met de wateren van de Rode Vaars. De mensen zullen zich schamen voor hun daden, en nadat ze het proces van zuivering en berouw ondergaan hebben, zal G-d het land herbouwen en het welvaart en overvloed schenken.

"Ik zal de steden herbouwen, en de ruïnes zullen worden opgebouwd. En het verwoeste land zal bewerkt worden, in plaats van dat het woest ligt in het zicht van allen die voorbijgaan. En zij zullen zeggen: 'Dit land dat woest was, is geworden als de Hof van Eden, en de steden die verwoest en verlaten en afgebroken waren, zijn gevestigd als versterkte [steden].'"

Van dichtbij en persoonlijk

Deze laatste gedeelten in het boek Exodus vatten de verbazingwekkende prestaties van de kinderen van Israël samen, bij het bouwen van de Mishkan — het gebouw dat de G-ddelijke aanwezigheid in deze tijdelijke wereld zou huisvesten — terwijl ze in de woestijn waren. Het was een gigantische prestatie, een daad die een hele natie in beslag nam. Mannen en vrouwen, jong en oud, hadden allemaal een aandeel in deze grote onderneming. De Tora vertelt ons: "Iedere man wiens hart hem inspireerde, kwam; en ieder wiens geest hem motiveerde, bracht het deel van Hasjem voor het werk van de Tent der Samenkomst, voor al zijn arbeid en voor de heilige gewaden. De mannen kwamen met de vrouwen; ieder wiens hart hem motiveerde, bracht armbanden, neusringen, ringen, lichaamsversieringen — allerlei gouden versieringen — iedere man die een offer van goud aan Hasjem bracht . " (Exodus 35:21-22)

En dan waren er degenen die het werk deden. "Moshe Rabeinu riep Betsalel, Oholiav en iedere man met een wijs hart, wiens hart Hasjem begiftigd had met wijsheid, ieder wiens hart hem inspireerde, om dicht bij het werk te komen, om het te doen" (Exodus 36:2). De bewoording behoeft verduidelijking. Waarom de term gebruiken, "wiens hart hem inspireerde, om dicht bij het werk te komen, om het te doen"? Waarom niet gewoon zeggen "wiens hart hem inspireerde, om het werk te doen"? Wat is de betekenis van dicht bij komen om het werk te doen? Doe gewoon het werk!

De rijen buiten het appartement van Rav Shach in Bnei Brak waren altijd lang. Bezoekers kwamen van over het hele land en de wereld om met de oudste wijze van Israël te praten. Jong en oud, rijk en arm wachtten in de gang van het kleine appartementje om wijsheid, advies, raad of zegen van de vereerde wijze te krijgen.

Op een avond, nadat bijna iedereen weg was, stond een rijke Noord-Amerikaanse filantroop op het punt de studeerkamer binnen te gaan om met Rav Shach te praten over een belangrijke kwestie. Voordat hij de studeerkamer binnenkwam, zag hij een vader, de hand van een kind van schoolgaande leeftijd, niet ouder dan elf jaar , vasthouden.

"Alstublieft, meneer," onderbrak de vader. "Het is moeilijk voor mijn kind om stil te zitten in de klas. De Talmoed lijkt hem te vervelen. Laat mij alstublieft voor u naar binnen gaan. Ik wil alleen een snelle zegen van de rabbijn dat mijn zoon interesse krijgt in het leren van de Tora." Het leek onschuldig genoeg. De rijke man had al een tijdje gewacht en hij dacht, dat nog een minuut of twee voor Rav Shach , om de hand van de jongen te schudden, hem een zegen te geven en hem op weg te sturen, niet zo lang kon duren, en dus stemde hij toe.

Het duurde bijna 45 minuten voordat het kind het appartement van Rav Shach verliet. De jongen en zijn vader straalden allebei van enthousiasme. Toen zagen ze de welwillende man die hen toeliet om door te gaan. Hij was verbijsterd. "Wat is daar gebeurd?" vroeg hij. "Waarom duurde zijn zegen zo lang?"

De vader van de jonge jongen begon uit te leggen. "We kwamen de kamer binnen en verwachtten een bracha en een handdruk. Maar Rav Shach vertelde ons dat we zijn zegen niet nodig hadden. Hij vroeg mijn zoon wat hij leerde. Toen pakte hij dat traktaat en ging bij hem zitten. Hij leerde met mijn zoon een Misjna , totdat hij het begreep. Toen de Rashi . Toen de Gemara . Toen nog meer Rashi . Toen een Tosefot. Het duurde niet lang voordat mijn zoon en de vereerde Rosh Yeshiva verstrikt raakten in opgewonden Talmoedisch repertoire!

“De Rosh Jeshiva legde ons uit dat alles wat je nodig hebt is om dicht bij de Gemara te komen , jezelf ernaartoe te trekken. Dan zal het je grijpen en omarmen! Je hebt geen zegen nodig om ervan te genieten. Je moet jezelf er dichtbij trekken en dan pas, zul je ervan genieten!”

Het bouwen van een Mishkan omwille van de Hemel , net als elk project dat moeilijk werk met zich meebrengt, kan zwaar zijn. Het kan soms deprimerend worden en het is gemakkelijk om ontmoedigd en wanhopig te geraken. De sleutel tot het succes van het bouwen van een Mishkan ligt in de woorden van de pasoek, "iedereen wiens hart hem inspireerde, om dicht bij het werk te komen, om het te doen." Om het werk te doen, moet je jezelf dicht bij het werk brengen. Als je kleine stapjes met liefde zet en een project dicht bij je hart brengt, dan kun je er zeker van zijn dat je het werk met vreugde zult voltooien! (R. Mordechai Kemenetski)

Een echt verhaal in wording

“En Mozes zag al het werk en zij deden het precies zoals G-d hun had bevolen het te doen, en Hij zegende hen.” (Shemot 39:43)

Hier is wat goed nieuws. Als u het lezen over de bouw van de Tabernakel 3300 jaar geleden een beetje saai en irrelevant vindt, is dat volkomen normaal. Niettemin is het op een dieper niveau, noch saai noch irrelevant. Het is juist spannend en aangrijpend.

Tijdens een ouderschaps cursus kregen we een nuttig advies. Als kinderen zich tijdens de maaltijd misdragen, richt je aandacht dan niet direct op de lastpak(ken), maar op degenen die zich beleefd gedragen. “Kijk eens hoe aardig Sara zit!” “Kijk hoe voorzichtig Eli eet!” etc. In plaats van de rebellen te belonen, negeer je ze. Moedig goed, rustig gedrag aan. Geef de kinderen, die doen wat ze horen te doen, de juiste aandacht.

Toen de Eeuwige de wereld schiep, vertelt de Tora ons, dat Hij eerst de hemelen schiep, en daarna de aarde. Wat is groter? Het spirituele universum is veel groter dan de miniatuurwereld van de fysieke wereld waarin wij leven, en toch richt de aandacht van de Tora zich op de aarde.

Nadat land en water gescheiden waren, welke van de twee is dan het grootst? We erkennen vandaag de dag dat 2/3 van het aardoppervlak met water bedekt is. Op welk rijk richt de A-Imachtige Zijn aandacht? Op het land.

Van alle geschapen wezens, welke is er enkelvoudig geschapen? De mensheid is dat eenzame en kwetsbare wezen dat nu het middelpunt is van de G-ddelijke aandacht.

Van alle naties en volkeren die op het toneel van de geschiedenis verschenen, wie was de laatste en de minste van allemaal? De Jood!

Een kwetsbare en eenzame zeventig zielen daalden af naar Egypte en zijn het middelpunt van het hemelse oog. De minste van de stammen was numeriek Levi , die een speciale rol zou spelen in de functie van de Tabernakel(Mishkan) en later de Tempel. De familie van Cohanim, nog kleiner, zou de centrale rol krijgen.

Van alle plaatsen en vaten die bij de bouw van de Tabernakel werden beschreven, was het ‘Heilige der Heiligen’ het kleinst. Hoewel slechts weinigen daadwerkelijk het heilige domein mochten betreden, werd het toch het middelpunt van het Joodse gemeenschapsleven.

De Chafets Chaim merkte ooit op dat je op een wereldkaart de namen van grote steden zoals New York, Parijs, Tokio, etc. in grote letters op de kaart ziet staan. In de hemel heeft G-d, Zijn wereldkaart en daar zijn Jeruzalem, Vilna, Radin, etc. Dit zijn de plaatsen waar de A-lmachtige Zijn volk heeft, dat rustig leert, en bidt, en Zijn wil zo discreet uitvoert.

Als je wilt weten wat er nieuw is of wat er gebeurt, kun je je antwoord krijgen van twee soorten nieuwsbronnen. De ene bron beeldt verval, corruptie en geweld uit, wat bijdraagt aan een negatieve en pessimistische kijk op de zaken. Alleen het sensationele nieuws slaagt erin indruk te maken, en meer afwijkend gedrag wordt aangemoedigd naarmate de hoeveelheid dwaasheid toeneemt.

Is dat wat er echt gebeurt? Wie zegt dat?! Er is nog een nieuwsbron die ons vertelt wat belangrijk is in G-ds ogen. Het is niet groot; niet luid. De Tora vertelt ons rustig in duidelijke taal wat belangrijk is, en waar G-d met goddelijke liefde naar kijkt ,zelfs nu, als wij denken!

Hier hebben we een groep mensen die samenwerken, ego's, persoonlijke meningen en politieke agenda's opzijzetten en hun talenten en middelen gebruiken om een plek voor G-d in hun wereld te creëren volgens G-ddelijke specificaties. Wanneer die taak uitgevoerd wordt, is dat, wat nieuws in de hemel maakt; dit individu of deze groep met deze missie van nobele intentie.

In de tijd dat de gebeurtenissen in de Tora daadwerkelijk plaatsvonden, waren er ongetwijfeld presidentiële schandalen, oorlogen en sociale onrust, maar dat is niet nieuw en het is geen nieuws. Wat nieuw is en wat echt nieuws is, is niet het kind dat aan de eettafel schreeuwt en verstoort. Het is natuurlijk (en een tweede natuur) om te tieren en te razen en de hele tafel in een staat van chaos te brengen.

Wat nieuw en nieuwswaardig zou zijn, is de wijsheid van een ouder die zijn of haar liefdevolle blik richt op het goede kind, met slechts een paar vlekken op zijn shirt; hij, die coöperatief is en op een stille manier bijdraagt aan de harmonie van het familieorkest.

De verleiding is groot om mee te doen aan de sensatiezucht van de dag, maar als je jezelf echt stil kunt houden en klein genoeg kunt maken, kun je een echt verhaal maken.

“En Moshe Rabenoe zag al het werk en zij deden het precies zoals G-d, het hun had bevolen te doen, en Hij zegende hen.” (Shemos 39:43)

Sabbat Kodesh

“Moshe verzamelde – vajakhel – alle Joodse mensen voor de Heilige Ark.” De Midrasj leert ons dat op de een of andere manier alle Joodse mensen, miljoenen in getal, allemaal in staat waren om zich voor de Heilige Ark te verzamelen. Niet alleen voor de Heilige Ark, maar ook tussen de staven! Deze verklaring van de Midrasj , zoals alle woorden van de Tora, bevat vele niveaus van interpretatie en begrip. Maar voor mij lijkt het duidelijk dat de Midrasj ons vertelt dat heel Israël, met alle verschillen die inherent zijn aan zo'n grote en diverse groep individuen, verenigd kan worden in een fatsoenlijke en zorgzame samenleving als ze zich allemaal binnen de staven van de Heilige Ark bevinden – de brede parameters van traditie, halacha en Joodse waarden. Hier in Israël waren we druk bezig met het proberen een coalitieregering te vormen om ons te besturen in tijden van problemen en nood. In democratische samenlevingen moet er een soort nationale consensus zijn om goed te kunnen regeren. Die nationale consensus van het Joodse volk is altijd gevonden in de staven van de Heilige Ark . Het verwijderen van delen van het Jodendom uit die

ruimte brengt alleen maar verdeeldheid, haat en uiteindelijk vervreemding van het Jodendom en de Joodse waarden zelf.

Opgemerkt moet worden dat de boodschap die Moshe aan Israël gaf op dat moment van samenkomst en convocatie, betrekking had op de shabbat. De hoeksteen van het Joodse leven en de eenheid is de shabbat. Toen de Tora zei: "Zijn (de shabbat) ontheiligers zullen zeker sterven," betekende dit niet alleen een wettelijke verklaring van straf voor het overtreden van de shabbat. Het betekende ook dat dit moest gelezen worden als een voorspelling, een profetie en een verklaring met betrekking tot de harde realiteit van de Joodse wereld. Een Joodse samenleving die de shabbat negeert, die deze bijсниjdt om aan haar vluchtige grillen te voldoen, die haar berooft van haar geest en heiligheid, van haar remmingen en vreugden, veroordeelt zichzelf tot assimilatie en spirituele dood. Geen enkele slogan over Joodse continuïteit of eenheid kan het goede bereiken, dat het respect en de naleving van één shabbatdag bereiken kan. Toen Moshe heel Israël bijeenbracht bij de Heilige Ark, vertelde hij hen doelbewust over de shabbat, want alleen de shabbat garandeert Joodse eenheid, Joodse overleving en spirituele triomf. Het naleven van de ingewikkelde wetten van de shabbat op individuele basis is altijd een continuüm geweest en geen absolute. Maar in de hele Joodse geschiedenis was respect en liefde voor de shabbatdag zelf een alomtegenwoordige absolute. Het is dit respect en deze liefde voor de shabbat die in de hedendaagse Joodse samenleving zo ernstig in gevaar is. Men vergroot het respect en de liefde voor de shabbat niet door het heilige karakter en de tijdloze tradities aan te passen aan de huidige gemakken en grillen.

De parsha van Vajakhel bespreekt de benodigde materialen en het vakmanschap en de inspanning die geleverd werden voor de bouw van de mishkan – de Heilige Tabernakel – in de Sinaï -woestijn . Echter, zonder de eenheid van Israël – de samenkomst van Joden binnen de grenzen van de staven van de Heilige Ark – en zonder het gevoel van heilig doel en nobele traditie die alleen shabbat bieden kan, zal de mishkan uiteindelijk niets meer zijn dan een fysiek gebouw vol met sierlijke artefacten. Het doel van het uitdagen en verheffen van het bestaan zal ontkend zijn. Onze generatie moet deze lessen van Joodse eenheid binnen de staven van de Heilige Ark en van de heiligheid van de shabbatdag onthouden. Dan zal onze mishkan – het heiligdom in onze ziel en in de hele Joodse samenleving – toch bloeien en ons inspireren.

Spiegels, passend onderdeel van het vat dat wordt gebruikt om handen en voeten te heiligen

Tegen het einde van de parsha luidt het vers [38:8] "Hij maakte het wasvat van koper en zijn voetstuk van koper, van de spiegels van de legioenen (haTsovot) die zich verzamelden bij de ingang van de tent van ontmoeting." De Kior was het bassin waarin de Kohanim elke dag hun handen en voeten wisten bij de ingang van de tent van ontmoeting. Moshe construeerde de Kior van de 'spiegels van de legioenen.'

Rash"i vertelt hier over een fascinerende traditie van de Wijzen over de aard van deze spiegels: De vrouwen van het Joodse volk schonken hun koperen spiegels aan het bouwfonds van de Tabernakel. Moshe aarzelde om dit geschenk te accepteren. Hij vond dat het object waar de vrouwen voor stonden om hun haar te doen en hun lippenstift op te doen, misschien niet

geschikt was om te gebruiken in de Mishkan . Hij stond op het punt ze af te wijzen omdat hij ze beschouwde, als 'gemaakt voor de kwade neiging.'

G-d overstemde Moshe . G-d zei: “Er is niets dierbaarder voor Mij dan die spiegels; want met die spiegels waren de vrouwen in staat om massa’s legioenen(kinderen) in Egypte te vestigen”.

Toen de echtgenoten zich uitsloofden bij de piramides, hadden ze geen drive, geen ambitie en geen hoop voor de toekomst. De vrouwen gingen zichzelf mooi maken voor hun echtgenoten voor deze spiegels en gingen relaties aan met hun echtgenoten. Als gevolg daarvan waren er massa's kinderen van de Joodse natie.

“Daarom,” zei G-d , “is er niets belangrijker voor Mij. Neem die spiegels en maak ze onderdeel van de Kior.”

Rav Samson Rephael Hirsch schrijft dat het bijzonder passend en juist is dat ze deze spiegels specifiek voor de Kior gebruikten. De Kior was dat vat dat gebruikt werd om "hun handen en voeten te heiligen." Op een symbolisch niveau betekent het idee van het heiligen van iemands handen en voeten de heiliging van iemands daden. Een persoon heeft het vermogen om datgene wat zijn handen en voeten produceren, met heiligheid te doordringen.

De katholieke religie houdt vol dat de sensuele kant van een persoon inherent slecht is. Het is een product van de 'Oorspronkelijke Zonde.' De Tora zegt: "Nee! Dit is niet waar."

Er is geen aspect van een mens dat niet verheven kan worden, dat niet doordrenkt kan worden met heiligheid. Eten kan ter wille van de hemel zijn. Huwelijksrelaties kunnen ter wille van de hemel zijn. Alles kan heilig zijn. Het hangt ervan af ,wat wij ervan maken.

Dit wordt gerepresenteerd door het vat, dat de “heiliging van handen en voeten” bewerkstelligt. Het leert, dat men in feite elke afzonderlijke handeling in iemands leven heilig kan maken — iemands werk, iemands spel, iemands eten en iemands huwelijksleven. Alles kan met heiligheid doordrenkt worden.

De spiegels van die vrouwen representeerden dat prachtige moment in de Joodse geschiedenis, toen vrouwen zichzelf aantrekkelijk maakten en hun echtgenoten verleidden, geheel ter wille van de Hemel. Het is de sensuele kant van de mens, op het hoogste niveau. Dus, zei G-d , neem die spiegels en doe ze in het vat dat voor alle generaties leert, dat het mogelijk is om elk deel van iemands leven te doordringen met een hoger niveau van heiligheid. (R. Jissochor Frand)

Shabat Shalom

Voor suggesties en commentaar : mobil66@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

(משלי ה:טז) מפוצץ מעינותיך חוצה) En je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden